

Nem messze a remeteségtől vékony kékes füstoszlop emelkedett fel. Átlátszóan kék. Egyenesen az égre tört. A legkisebb szellő sem zavarta. Nyugodt és egyenes volt, mint a többi nagy fa. Mintha a tájnak része lenne. És mégis nyugtalanította Leó testvérét. Ez a füst szokatlan volt. Ki gyújthatott tüzet ilyen korán reggel? Leó szeretett volna bizonyosságot szerezni és megnyugodni. Elindult. Félretolta a cserjék ágait, és egy kôhajításnyira meglátta Ferencet magát. Ott térdelt a gyér tűz mellett. Mit égethetett el? Látta, amint lehajol, felvesz egy fenyőtobozt, és beledobja a lángokba. Leó egy pillanatra elbizonytalanodott, aztán mégis lassan közeledett.

-- Mit égetsz, atyám?
-- Egy kosarat -- válaszolta egyszerűen Ferenc. Leó megnézte közelebből. Egy zfavesszőből font kosár maradványait látta, utolsó darabjai égtek.
-- Csak nem az a kosár, amit ezekben a napokban fontál?
-- De, pontosan az -- válaszolta Ferenc.
-- Dehát akkor miért égetted el? Úgy talátlad, hogy nem sikerült? -- kérdezte megdöbbenve Leó.
-- De igen, sikerült. Túlságosan is sikerült.
-- Dehát akkor miért égetted el?
-- Mert most, amikor a terciát énekeltük, miatta gondolataim elkalandoztak az imában. Egész figyelmemet lekötötte ez a kosár. Helyénvaló volt, hogy visszatérve föláldozzam az Úrnak -- magyarázta Ferenc.

Leó szája tátva maradt. Igencsak ismerte Ferencet, és mindig meglepő cselekedeteit. De most az egyszer Ferencnek ez a tette igazságtalanul keménynek tűnt.

-- Atyám, nem értelek. Ha mindazt el kellene égetni, ami minket elszórakoztat az imában, akkor egyebet se tehetnénk -- mormogta Leó egy rövid szünet után.

Ferenc nem felelt semmit.

-- Tudod, hogy Szilveszter testvér számított a te kosaradra. Szüksége lett volna rá, és türelmetlenül várta.

-- Igen tudom -- hagyta jóvá Ferenc. -- Késlekedés nélkül fonok neki egy másikat. De ezt el kellett égetnem. Ez még sürgősebb volt.

A kosár közben teljesen elégett. Ferenc a maradék tüzet eloltotta egy kôvel, és karon fogva Leó testvérét, így szólt hozzá:

-- Gyere, megmagyarázom neked, miért cselekedtem így.

Egy kissé távolabb vezette a fűzfabokrokhoz. Vágott egy csomó ágat magának, majd leülve a pusztá földre kezdte fonni az új kosarat. Leó melléje ült, várva atyja magyarázatát.

-- Saját kezemmel akarok dolgozni -- jelentette ki Ferenc --, és azt akarom, hogy minden testvérem dolgozzon. Nem nyereségvágyból vagy pénzszerzés kedvéért, hanem hogy jó példát

adjon és legyőzze a lustaságot. Nincs siralmasabb, mint egy közösség, amely nem akar dolgozni. De a munka nem minden, Leó testvér, és nem old meg mindent. Sőt, akadálya lehet az ember igazi szabadságának. És az is lesz mindannyiszor, ahányszor az ember engedi, hogy munkája rabul ejtse, egészen addig, hogy elfelejtkezik az élő és igaz Isten imádásáról. Féltekenyen kell örködnünk, hogy ki ne aludjék bennünk az imádság lelke. Ez mindennél fontosabb.

-- Értelek, atyám. De azért mégsem lehet megsemmisíteni munkánk gyümölcsét mindannyiszor, ahányszor elvonja figyelmünket az imáról.

-- Természetesen. A lényeg az, hogy készek legyünk valóban erre az áldozatra. És csak ezen föltétel mellett őrizheti meg az ember lelke szabadságát. Az Ószövetségben az emberek feláldozták Istennek terméseik és nyájaik zsengéit. Nem haboztak megfosztani magukat attól, ami a legszebb. Ez az Isten-imádás tette volt, de a szabadulásé is. Az ember így őrizte meg lelke nyíltságát. Az, amit feláldozott, a végtelenre tágította ki látószögét. Itt volt szabadságának és nagyságának titka.

Ferenc elhallgatott. Látszott, hogy figyelmének minden erejét munkájára fordítja. De Leó, aki mellette ült, érezte, hogy akar még mondani valamit. Valami lényegeset, ami vele egy, de amitől nehezebbre esik megszabadulni. Ezt Leó is jól tudta. Ezért tűntek a csend pillanatai ilyen hosszúnak. Szeretett volna megszólalni és mondani legalább egy szót, hogy kitöltse ezt a csendet. De finomságból visszatartotta magát. Ferenc hirtelen Leó testvérré nézett. Tekintetében igen nagy jószág tükröződött.

-- Igen --, mondta Leónak nagy nyugalommal --, az ember akkor lesz naggyá, ha saját műve fölé emelkedik, és már csak Istent látja. Ekkor éri el teljes mértékét. De ez nehéz, nagyon nehéz. Elégetni egy fűzfakosarat, amit mi fontunk, semmi. Még ha úgy is látjuk, hogy jól sikerült. De elválni egy egész élet munkájától, ez egészen más. Ez a lemondás felülmúl minden emberi erőt.

Isten az embert meghívja az ő követésére, s ő átadja magát egészen egy műnek. Szenvedélyesen, lelkesen. Ez jó, és szükséges is. Csak a lelkesedés tud teremten cselekedni. De teremteni valamit annyit jelent, mint megjelölni kézjegyünkkel, elkerülhetetlenül magunkévá tenni. És itt Isten szolgálja a legnagyobb veszélybe rohan. A mű, amelyet alkotott, abban a mértékben, ahogyan ragaszkodik hozzá, számára a világ közepe lesz. És ez végzetesen bezárja. Egy robbanás kellene, hogy kimentse ebből az állapotból. Istennek legyen hála, az ilyen robbanás megvalósul. A Gondviselés eszközei kérlelhetetlenül működésbe indulnak. Ezek a minket körülvevő megnemértés, ellentmondás, szenvedés, kudarc és néha még maga a bűn is, amit Isten megenged. A hitnek is megvannak a maga mélységes és döntő válságai. Ez elkerülhetetlen. Előbb-utóbb jelentkezik életünk valamennyi szakaszában. Az ember odaadja magát saját művének. Azt hiszi, hogy Istennek szerez nagylelkűen dicsőséget. És hirtelen úgy tűnik, Isten magára hagyja. Mintha nem érdekelné az, amit az ember tesz. Sőt, mi több, úgy

látszik, Isten azt akarja, hogy az ember mondjon le saját művéről, hagyja el azt, amihez testével-lelkével, örömben-bánatban ragaszkodott annyi éven keresztül.

„Fogd fiadat, az egyetlen, akit szeretsz és menj Moria hegyére, és ott áldozd fel egészen elégô áldozatul.” Ezt a rettenetes utasítást adta Isten Ábrahámnak. Istennek nem igaz szolgája az, aki nem hallja ezt egyszer életében. Ábrahám hitt az Istentôl kapott ígéletében, hogy utódokat ad neki. Húsz évig várt ennek beteljesedésére. Nem veszítette el reményét. És végre, mikor gyermeke született, és ezen a gyermekén nyugodott az ígélet alapja, most Isten felszólítja Ábrahámot, hogy áldozza fel. Minden magyarázat nélkül. Az ütés durva volt és érthetetlen. És éppen ez az, amit Isten elôbb vagy utóbb tölünk is követel. Úgy tűnik, Isten és az ember nem beszélnek többé ugyanazon a nyelven. Értetlenség támad köztük. Isten hívta az embert, és ô válaszolt. Most az ember szólítja Istent. Isten pedig hallgat. Tragikus pillanat, melyben a vallásos élet a reménytelenséghez érkezik, melyben az ember egyedül harcol az éjszakában a Megfoghatatlannal. Az ember azt hitte, elég, ha ezt vagy azt megteszi, hogy kedves legyen Isten elôtt. De Isten nem valamit vár az embertôl, hanem ô magát akarja. Az ember nem üdvözülni cselekedetei által, bármilyen jók is legyenek azok. Saját magának kell Isten művévé válnia. Képlékenyebbnek és alázatosabbnak kell lennie Teremtôje kezében, mint az agyagnak a fazekas kezében. Hajlékonyabbnak és elnyúlhatatlanebbnek, mint a fűzfavesszőnek a kosárfonó kezében. Csak a szorongatottságnak ebben az állapotában és szegénységének elismerésében nyithat az ember egy korlátlan hitelszámlát Istennek, rábízva teljesen a kezdeményezést létét és üdvösségét illetően. Ekkor belép a szent engedelmesség világába. Gyermekeké lesz és a teremtés isteni játékát játssza. Fájdalmon és gyönyörön túl ismerkedik meg az örömmel és a hatalommal. Ugyanazzal az érzéssel tekint a halálra is, mint a Napra. Ugyanazzal a súlyossággal és ugyanazzal a könnyed örömeződéssel.

Leó hallgatott. Nem volt kedve több kérdést feltenni. Biztosan nem értett meg mindent, amit Ferenc mondott, de úgy tűnt neki, hogy még soha nem látott bele ilyen tisztán és mélyen atyja lelkébe. És ami mindennek fölött meglepte, az a nyugalom, ahogyan beszélt ilyen súlyos dolgokról, amelyeket bizonyára tapasztalatból ismert. Eszébe jutott, hogy Ferenc egy másik alkalommal ezt mondta neki: „Az ember igazán csak azt ismeri, amit megtapasztalt.” Az biztos, hogy ô megtapasztalta mindazt, amiről beszélt. A biztos igazság hangsúlyával beszélt. Leó testvért hirtelen eltöltötte a gyönyörűség, és ugyanakkor a megdöbbenés, hogy ilyen tapasztalatoknak kiváltságos és beavatott bizalmasa lehetett. Ferenc pedig folytatta a munkát. Keze remegés nélkül fonta a fűzfakosarat, mintha csak játszott volna.

Eloi Leclerc